

Zuzana Vařáková, Vlk zatracený, obávaný a zesměšňovaný v české středověké společnosti (SVOČ)

Posudek

Autorka si vybrala nepochybně zajímavé a relevantní téma, jemuž byla alespoň v kontextu české medievistiky dosud věnována omezená pozornost (výjimkou je práce T. Borovského). Při své práci se snažila reflektovat pestrou paletu pramenů od klasických historiografických textů přes listinnou materii až po texty literární a encyklopedické povahy. Ikonografické prameny hrají v jejím textu jenom ilustrační roli. Ocenit je nutno také schopnost autorky odlišit dva zdroje případného obrazu vlka - jednak upozornila na kulturní stereotypy, jejichž zdrojem byla především Bible, avšak také antické autority; jednak šlo o důsledek stálého potýkání zemědělské většiny s domnělým nebo skutečným vlčím nebezpečím.

Práci však škodí celková nepečlivost a četné prohřešky proti řemeslu a jazyku (z jazykových např. 3-4: „sehrály podstatný faktor“; 13 „docházelo k nabádání“; pozn. 67 citována starobylá práce, aniž by autorka sáhla po CDB I; práce s Biblí v ekumenickém překladu, místo s Vulgátou; Kosmova kronika citována podle FRB, ačkoli je moderní kritická edice v MGH NS k dispozici online; Bartolomeus Anglicus podle edice ze 16. století; překvapuje absence inspirativní práce Michela Pastoureau). Za závažnější však považuji ne zcela ujasněnou metodu, jež se odráží např. v neurčitých kritériích výběru pramenů – proč je pominuta domácí hagiografie, případně první pokračovatelé Kosmovi? Podobně není zcela jasné, jakými kritérii se řídil výběr užitých encyklopedií. Podle četnosti ve zdejších knihovnách? Nebo šlo o důsledek náhody? Zcela pominut zůstal žánr biblických komentářů, který mohl posloužit jako případný můstek mezi Biblí a encyklopedistikou. Do značné míry náhodný byl i výběr pragmatických písemností.

Práce se nepochybně vyjadřuje k cennému tématu, avšak jeho kvalitní zpracování podle mě přesahuje možný záběr studentské práce. Studie tak zůstává dokladem autorčina zájmu, obsahuje řadu bystrých, byť celkově nikoli překvapivých postřehů, avšak jako celek nedrží příliš pohromadě, je zatížena množstvím problémů technického, i metodického rázu a přináší celkem nepřekvapivý závěr, že vlk byl ve středověku obávané zvíře zatížené negativními stereotypy.

David Kalhous

David Kalhous

Ústav PVH a archivního studia FF MU

Arne Nováka 1

602 00 Brno